

Horáček, Maisner, Němec: Kvalitu rozhodčího řízení ovlivňuje především kvalita rozhodců

eFocus

Pověst rozhodčího řízení v Čechách není dobrá. O příčinách tohoto stavu, o zásazích státu do výstupů rozhodčího řízení, o odpovědnosti rozhodčího soudu jako instituce, ale i o úvaze, kam by se mělo rozhodčí řízení v Čechách do budoucna ubírat, jsme hovořili u kulatého stolu se zkušenými rozhodci a pražskými advokáty Vítem Horáčkem, Martinem Maisnerem a Robertem Němcem.

Téma první, reputace rozhodčího řízení. Asi nemá cenu rekapitulovat historii různých pochybných rozhodců a rozhodčích soudů, které se tady objevili. Jak vy dnes vnímáte pozici, pověst rozhodčího řízení v Čechách?

Vít Horáček: Ta pověst je špatná. A není to o tom, že by to byla pověst rozhodčího řízení a jednotlivých rozhodců. Stejně tak hovořit o nekvalitním rozhodčím soudu v Praze nebo o nekvalitních rozhodcích není správné. Myslím si, že by se strany měly zajímat o jednotlivé navrhované rozhodce a ty hodnotit. Na kvalitě rozhodce totiž záleží celé rozhodčí řízení a postup v něm.

Martin Maisner: Já souhlasím i nesouhlasím. Samozřejmě je to jenom o rozhodcích, protože to jsou ti, kteří jsou vidět. Rozhodčí řízení není nic hmotného, takže špatná reputace rozhodců - rád bych řekl z minula - má určitou setrvačnost. Na druhou stranu se do povědomí daleko více dostávají pozitiva rozhodčího řízení. Kdybychom srovnali rozhodčí řízení a českou justici, česká justice by také nedopadla úplně nejlépe v povědomí lidu. Rozhodčí řízení ve srovnání se státními soudy získává lepší a lepší renomé. Ale samozřejmě to není tam, kde bychom to všichni rádi viděli.

Robert Němec: Souhlasím s kolegy, že kvalitu rozhodčího řízení v první řadě ovlivňuje kvalita rozhodců, ale to je na každém účastníkovi rozhodčího řízení, aby si kvalitního rozhodce zvolil. Domnívám se, že špatná pověst rozhodčího řízení je však převážně nezasloužená. Kvalitu rozhodčího řízení často zpochybňují ti účastníci, kteří v řízení nebyli úspěšní. Jako v každém sporu, tak i v rozhodčím řízení zpravidla jedna strana prohraje a málokdo pak má dostatek důstojnosti, aby svoji porážku čestně uznal. V mediálně sledovaných případech pak často slyšíme, jak poražená strana zpochybňuje rozhodčí řízení jako celek. Pověst rozhodčího řízení rovněž poškodila negativní kampaň proti ad hoc rozhodčím soudům, které rozhodovaly zejména ve věcech spotřebitelských sporů. Je však nutno si uvědomit, že tento způsob využívali především věřitelé při vymáhání pohledávek ze spotřebitelských půjček, a to hlavně proto, že obecné soudy nebyly schopny rozhodovat v jednoduchých věcech rychle a efektivně. Je iluzorní se domnívat, že by civilní soudy v obdobných věcech rozhodovaly zásadně jinak nebo spravedlivěji. Pro mě je znepokojující vzrůstající tendence státu zasahovat do rozhodčího řízení, které je jedním ze způsobů efektivního řešení majetkových sporů, které funguje nezávisle na státu, ačkoliv stát není schopen zajistit efektivní fungování justice. Efektivita soudního řízení a délka trvání soudních sporů je jedním z příkladů.

Zastavil bych se u zasahování státu do výstupů rozhodčího řízení. V čem to konkrétně spatřujete?

Robert Němec: Existují různé teoretické názory na to, co to vlastně rozhodčí řízení je. Jedna z teorií vychází, zjednodušeně řečeno z toho, že rozhodčí řízení je jakýmsi smluvním narovnáním sporu mezi účastníky, a že se nejedná o přenesenou soudní pravomoc státu. Avšak zřejmě v reakci na zvýšené užívání rozhodčího řízení ve spotřebitelských sporech, začala justice uplatňovat zvýšenou ochranu spotřebitele a přistupovat k rozhodčímu řízení, jako by se jednalo právě o přenesenou soudní pravomoc státu. Tato tendence by se ještě dala chápat, pokud by se to týkalo jen ochrany spotřebitele, ale bohužel přerůstá do rozhodčího řízení jako takového, včetně obchodních sporů. Rozhodčí řízení se po formální stránce čím dál tím více přibližuje soudnímu řízení. Typickým příkladem je požadavek na povinnost rozhodců poučovat strany ve smyslu § 118a občanského soudního řádu, jak mají uplatňovat své nároky a jak je mají prokazovat. To je podle mého názoru v zásadním rozporu s podstatou rozhodčího řízení v obchodních věcech, kde strany mají možnost být kvalifikovaně zastoupeny, a mají být schopny své nároky řádně uplatňovat a rozhodci tam nejsou od toho, aby jim radili, jak to mají dělat.

Martin Maisner: Ona totiž otázka zásahu či nezasahu státu a ovlivňování rozhodčího řízení souvisí také s tím, kdo za to nese odpovědnost. U justice je to zdánlivě jasné. Když soudce špatně soudí a prokazatelně špatně soudí, ve finále za něj ručí stát. Jenže kdo ručí za rozhodce? Kdysi jsem psal poměrně rozsáhlou práci o srovnání osobní odpovědnosti rozhodců různě na světě a je to neuvěřitelně rozmanité. Ve státech jako je Libye je rozhodce plně odpovědný za své rozhodnutí a může za to být i fyzicky stíhán. Zatímco v USA, protože je to pozice podobná soudci a ten nesmí být nikým ovlivnitelný, tak není odpovědný za nic. Našel jsem jeden trošku jiné soudní rozhodnutí, kde americký soud rozhodl - protože rozhodce tak dlouho váhal s vynesení nálezu -že se (tím prodlením) sám zbavil ochrany soudu, vyřadil se z toho a zodpovědný byl. V případě, že bychom to brali tak, že vlastně v rámci přistoupení k Newyorské úmluvě stát svěřil určitou část pravomoc rozhodcům, pokud si je zvolí, tak by za to svým způsobem měl mít zodpovědnost. Na druhou stranu, když přistoupíme k tomu, že je to vlastně jenom způsob, jak se udělá narovnání (mezi stranami sporu), ale žádné právo se nenalézá, tak potom jeho vykonatelnost je také svým způsobem problematická. Tady není žádné jasné řešení. Otázka odpovědnosti rozhodců úzce souvisí s jejich nezávislostí. Kde samozřejmě v případě, že bude rozhodce volán k odpovědnosti za svůj právní názor, nebo za to jak aplikoval právo, tak to může trochu ovlivnit jeho nezávislost. Což je samozřejmě hrubě nežádoucí.

Vít Horáček: Stát by měl zasahovat jenom tam, kde dojde k zásadnímu porušení pravidel rozhodčího řízení. Pokud stát zjistí, že jsme jako rozhodci porušili některá zásadní práva a povinnosti stran, ale jenom procesní, tak tam má zasáhnout zrušením nálezu. Bohužel se domnívám, že ČR prostřednictvím soudů směřuje k tomu, že zasahuje do hmotného práva, a to je strašně špatně, a

proto stále více subjektů směřuje k tomu, že se spory řeší v Rakousku, ve Švýcarsku, protože v těchto zemích jednoinstanční soud rozhodne o tom, že se ruší a proč nebo neruší rozhodčí nález, a to čistě z důvodů porušení procesních pravidel a nikoliv zasahování do práva hmotného.

Martin Maisner: Možná bych k tomu dodal ještě jednu věc. Já bych tomuto agresivnímu přístupu soudu k tomu zasahovat a přiohýbat rozhodčí řízení přes OSŘ ještě rozuměl v situaci, kdyby u nás justice fungovala jako v Německu, kde jsou prvoinstanční rozsudky hotovy do třech, čtyřech měsíců maximálně v jednoduchých sporech. To znamená, že tam domácí rozhodčí řízení rozhodně nekvete. Tam je to na mezinárodní úrovni. Naše justice v této situaci není. Myslím si, že justice, která je schopna vést řízení o nezaplacené faktuře, -i jednoduché - pět let do konečného rozsudku, by se měla starat o jaksi jiné věci, než o to, aby vymýšlela jak ještě více omezit řízení rozhodčí.

Robert Němec: Já si myslím, že bychom všichni byli schopni smířit se s tím, kdyby rozhodčí nálezy byly rušeny v rámci řádného soudního přezkumu, to znamená ve stanovené lhůtě na základě žaloby na zrušení rozhodčího nálezu. Daleko větší problém je, že rozhodčí nálezy, respektive jejich účinek, jsou efektivně rušeny v rámci exekučního řízení. Aniž by byl rozhodčí nález zrušen v rámci žaloby na zrušení rozhodčího nálezu, tak exekuční soudy v rámci řízení o výkon rozhodnutí přezkoumávají rozhodčí nálezy, a to bez ohledu na uplynutí lhůty na podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu. To samozřejmě vyvolává velkou právní nejistotu. Tento přístup byl vyvolán již diskutovaným nadužíváním rozhodčího řízení ve spotřebitelských věcech, ale tato tendence přerůstá do rozhodčího řízení obecně.

Martin Maisner: Už jsem zažil i pokus o přezkum rozhodčího nálezu vyšetřovatelem.

Robert Němec: Vyšetřovatelem, správcem konkurzní podstaty... kýmkoliv. To je bohužel velké neštěstí pro rozhodčí řízení, protože ztrácí na právní jistotě.

Jaký je současný vývoj rozhodčí komunity v ČR?

Martin Maisner: V tom se možná neshodneme. Já nejsem v té komunitě zase až tak dlouho. Dělam to něco přes deset let, a tam ten posun byl ve dvou směrech. Za prvé před nějakými deseti patnácti lety to dělalo daleko méně lidí než dnes. Většina z těch lidí měla zkušenosti i ze zahraničí, ale sporů obecně bylo méně. Dnes se rozhodčím řízením zabývá daleko více lidí, než kteří k tomu mají předpoklady a schopnosti. Ale obecně lze říci, že se to vyvíjí k lepšímu. Je více rozhodců, znám spoustu výborných rozhodců - a to i mladých - se zkušenostmi ze zahraničí, a s tím jak vzrůstá význam rozhodčího řízení obecně si myslím, že komunita se vyvíjí sice pomaleji než by měla, ale docela dobře.

Robert Němec: S tím bych asi souhlasil. Jednak rozhodce si skutečně strana volí a dnes není

problém najít kvalitní rozhodce, ať již ze seznamu rozhodců nebo mimo něj. Existuje dostatek odborníků, kteří mají velice dobrou reputaci z advokacie, jako korporátní právníci, či ekonomičtí odborníci z příslušné oblasti. Ví se, jaká je jejich specializace. Není problém najít rozhodce, který má rozhodovat ve složitých obchodních věcech. Toto se výrazně zlepšilo za posledních 5 až 10 let.

Vít Horáček: Souhlasím s tím, co bylo řečeno. Možná jen jedna taková poznámka – asi by u rozhodců na listině u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR mělo být více údajů o tom, jak je rozhodce a v jakých oblastech zkušený, jaké má jazykové znalosti. A to tam není. Na druhou stranu to, co říká Robert, je asi správně – dneska se dá všechno najít z veřejných zdrojů, včetně ověření informací na webové stránce, můžu se sejít s rozhodcem, o kterém vím, že pracuje v oblasti telekomunikací, bankovního sektoru, má jazykové znalosti, může spor rozhodovat. Co se ale děje, a to si myslím, že není úplně dobře, je, že plno kolegů vidí v práci rozhodce stejně jako v advokacii možnost velice rychle přijít k penězům a zbohatnout. Tak to prostě není. Často to dopadá tak, že plno kolegů nebere jednoduché spory a čekají na velký spor. To je špatně, protože rozhodci potom nemají zkušenosti a často s hrůzou zjišťujeme při řešení bagatelního sporu, že ani tento spor není rozhodce schopen zvládnout, protože právě nemá zkušenost s tím, jak se standardně rozhoduje, jak se postupuje podle základních pravidel. Často zjišťuji, že jak kolegové rozhodci, tak advokáti vycházejí z mylných premis, protože neznají standardní postupy národního či mezinárodního rozhodčího řízení, míchají dohromady různá pravidla a dokonce si pletou rozhodčí řízení s občanským řízením soudním.

Pojďme k těm jednotlivým specializacím, jak bys, konkrétně ty, shrnul význam rozhodčího řízení pro ICT spory?

Martin Maisner: Jednoznačně odbornost a rychlost. Protože tam skutečně je záruka toho, že minimálně dva ze tří rozhodců budou mít praktickou znalost oboru a taky budou vědět, koho pověřit jako znalce. A taky že budou chápat, že tam čas hraje svoji roli, to znamená, že rozhodčí nález za tři roky je k ničemu oběma stranám, protože nejen že už na sporu nezáleží, ale dokonce ani žalovaná technologie se už ani nepoužívá. Takže rozhodně odbornost a rychlost je nedosažitelná v justici.

Robert Němec: Toto se dá rozšířit na veškeré obory obchodního práva. Rychlost rozhodování je zcela zásadní, a čím je větší hodnota sporu, tím je to důležitější, protože když se jenom vezmou spory, které jsou z velkých obchodních transakcí, kde hodnota toho sporu je v řádech desítek či stovek milionů korun, tak skutečně čekat deset let, což není výjimka u obecných soudů, na konečné rozhodnutí, znamená, že na těch milionech korun narostla naprosto astronomická částka úroků nebo úroků z prodlení a staví to do úplně jiné roviny. Já jsem nezažil rozhodčí řízení, které by trvalo déle než rok.

Vít Horáček: Rozhodci musí být připraveni a schopni rozhodovat kvalitně a rychle v oboru, o kterém

prohlašují, že znají. Dneska v ICC máme dotazníky, které směřují spíše k tomu, jestli jsme schopni rozhodnout rychle. Druhá poznámka - naprostá rarita v národním i mezinárodním prostředí je, že tady u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR je formálně upraveno řádem tzv. urychlené řízení. Buď do dvou, nebo do čtyř měsíců. To je naprostá rarita. Když si tuto možnost strany zvolí, tak skutečně kvalitní rozhodci včas rozhodnou. Několikrát jsme takové urychlené řízení absolvovali a vždy to bylo stranami kvitováno velice pozitivně, protože to je obrovská výhoda, která se nevyužívá.

Robert Němec: Já bych k tomu doplnil ještě jednu věc, kterou si strany neuvědomují, a často to vidíme, když sjednáváme rozhodčí doložky. Často strany argumentují nevýhodami rozhodčího řízení, například, že je pouze jednoinstanční bez možnosti odvolání nebo méně předvídatelné, protože rozhodce není tak striktně vázán judikaturou obecných soudů. Jednak to není úplně pravda a jednak jsou to zároveň největší výhody rozhodčího řízení. Pokud jde o jednoinstančnost, strany si mohou v rozhodčí doložce sjednat přezkoumání rozhodčího nálezu jinými rozhodci, což se dá doporučit zejména ve složitějších věcech, ale i tak je rozhodčí řízení mnohem rychlejší než řízení u obecných soudů, protože i to přezkoumání rozhodčího nálezu probíhá velice rychle. Pokud jde o vázanost judikaturou, pak si troufám tvrdit, že pokud je judikatura kvalitní, pak se jí rozhodci obvykle drží, nicméně judikáty, které postrádají obchodní logiku u rozhodčího soudu často neobstojí.

Napadá mě otázka odpovědnosti rozhodčího soudu jako instituce. Existuje tato odpovědnost, nebo je odpovědnost pouze na rozhodcích?

Martin Maisner: Dle mého názoru nepochybně existuje. Akorát se o tom nehovoří příliš nahlas. Já sám vím o několika sporech, které se vedou na náhradu škody proti rozhodčímu soudu.

Robert Němec: Tu otázku je nutné trochu upřesnit. Je třeba odlišovat rozhodčí řízení ad hoc vs. rozhodčí řízení u stálého rozhodčího soudu. Dále existuje možnost rozhodčího řízení podle pravidel UNCITRAL, ICC apod. Pokud se jedná o rozhodčí řízení u stálého rozhodčího soudu, tak rozhodčí nález vydává rozhodčí soud. Z toho já také dovozuji, že odpovědnost za rozhodčí nález nese stálý rozhodčí soud, který by také měl na kvalitu rozhodčího nálezu, respektive řízení jako celku dohlížet. Rozhodčí soud by měl vynakládat určité úsilí a prostředky na to, aby nálezy nebyly jenom formálně podepisovány, ale aby skutečně revidovány a aby byly kvalitní. V ad hoc rozhodčím řízení často záleží na podmínkách, za kterých jsou rozhodci ochotni přijmout nominaci a tam se často setkáváme s omezením či úplným vyloučením jejich odpovědnosti.

Vít Horáček: Pokud je v hlavičce rozhodčí soud na první stránce rozhodčího nálezu a pokud je nález podepsán předsedou rozhodčího soudu a tajemníkem, což se standardně stává, potom jsem i já přesvědčen o tom, že se jedná o odpovědnost rozhodčího soudu. Rozhodce má ale také vždy odpovědnost. Existují však výjimky, protože jsou rozhodčí pravidla (například u vídeňské obchodní komory), která výslovně říkají, že rozhodci neodpovídají za svůj rozhodčí nález. Vyloučení odpovědnosti rozhodcem jsme se pokoušeli prosadit tady v Čechách, ale bohužel tato úprava neprošla. O to víc platí, co jsem říkal předtím, že odpovídá rozhodčí soud i rozhodci.

V očích veřejnosti je rozhodčí řízení zpravidla spojováno pouze s rozhodčím soudem při Hospodářské a Agrární komoře. Zmínil jste burzovní soud, zmínit jste pravidla Uncitralu, máte ponětí jaký je poměr ze všech rozhodčích řízení, které v Čechách probíhají, mezi jednotlivými institucemi?

Robert Němec: Záleží na tom, jestli se jedná o domácí nebo mezinárodní spor. Pokud jde o domácí spory, tak většina sporů je rozhodována u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v Dlouhé. Jistá část sporů, které vyplývají z burzovních obchodů nebo z obchodů s cennými papíry nebo sporů z fúzí a akvizic, může být rozhodována

Burzovním rozhodčím soudem. Ale pokud jde o mezinárodní spory, a to jsou i spory z obchodních transakcí, financování nebo fúzí a akvizic, které se sice týkají ČR, ale mají mezinárodní prvek, pak většina rozhodčích doložek směřuje mimo území ČR. Zahraniční investoři zpravidla preferují neutrální jurisdikci a renomované zahraniční rozhodčí soudy ve Švýcarsku, ve Vídni, Londýně nebo v Paříži. Je však dobré vědět, že i v těchto sporech mohou rozhodovat rozhodci z České republiky, což je užitečné zejména v případech, kdy rozhodci potřebují znát české právo.

Martin Maisner: Protože už to zdaleka neznamená, že by se to skutečně muselo odehrávat zásadně v cizí zemi. Samozřejmě to, o čem jsme tady hovořili na začátku, to znamená přístup soudů k rozhodčím nálezům a jejich rušení, je zcela odlišné zde a zcela odlišné v takové tyranii, jako je Švýcarská federace, kde z x tisíc napadených rozhodčích nálezů, je rušeno jenom promile. Tam k tomu opravdu přistupují zcela technicky a zcela odborně. Ne s tou vášní, když už mi to přistálo na stole, tak já to zruším.

Vít Horáček: Rozhodčí řízení má dnes dvě roviny, jak říkal Robert. Jedna rovina je ta národní a s plnou odpovědností říkám, že bohužel i to národní rozhodčí řízení se posouvá někam dál. Je možné se souhlasem tajemníka Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR určit, že rozhodčí řízení bude probíhat v místě jiném než v Praze. Dokonce třeba v Rakousku. Nic tomu nebrání a musím říct, že na to některé strany strašně dobře slyší. Proč? Za prvé v Rakousku po novele občanského soudního řádu máme (stejně jako ve Švýcarsku) jednoinstanční rozhodování o zrušení rozhodčího nálezu. Za druhé, i když se v tomto případě jedná o řízení fakticky probíhající v Rakousku, pořád se uplatňuje český poplatkový řád. Takže vlastně levně dosáhneme toho, že soudíme spor v Rakousku. A to se opravdu standardně děje. Je tedy zřejmé, že naše postavení v rámci mezinárodního rozhodčího řízení upadá. V národním řešení je to něco jiného. Tam si pořád myslím, jak říkali kolegové, že Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR má největší podíl na řešení standardních komerčních sporů.

Martin Maisner: Ještě je jeden aspekt. Určitě je správný postřeh to, že ty standardní zahraniční spory, kde je nějaký důvod, aby se to řešilo tady, a fakticky se to řeší někde v nějakém neutrálním prostředí, tak to skutečně je prohra. Fakticky tuto pozici mělo v devadesátých letech Česko. Praha byla taková neutrální a srozumitelná. Takže to už se tady děje jen v málo případech, a to pokud se přesouvají spory z ještě horších oblastí, ke kterým zatím bohužel patří ještě i Slovensko, které díky provázanosti a všeobecné znalosti celé právnické slovenské komunity nemá úplně pověst spolehlivosti. Kromě toho není potřeba tlumočnicků.

Český právní řád a úprava rozhodčího řízení. Je podle vás dostatečná, nebo vidíte prostor pro změnu?

Robert Němec: Já vidím problém pouze v rozšiřující se tendenci soudního přezkumu rozhodčích nálezů. Jinak co se týče zákona o rozhodčím řízení, který vychází z mezinárodních standardů a přiměřené aplikovatelnosti OSŘ, tak nenarážíme v praxi na to, že by byla úprava nedostatečná nebo neadekvátní. To je v tomto směru bez výhrad.

Martin Maisner: Určitě tam jsou dílčí věci, které by šli vylepšit. Já bych možná připustil, že i v tom exekučním řízení z hlediska nějakého důvodu by limitovaný zásah být mohl. V případě, že bude ale naprosto exaktně vymezený v zákoně a přesně a přísně dodržovaný, což není. Z hlediska vyslovené zákonné úpravy si nejsem úplně jist, jestli je to k tomu, aby se nějakým způsobem něco dodělávalo. Já jsem například pro to, aby byl definován zvláštní trestní čin, porušení pravidel v rozhodčím řízení. Pro toto řešení hovoří například to, že, že křivá výpověď svědka, křivý znalecký posudek před rozhodčím soudem je rovněž zvláštní trestný čin.

Robert Němec: Já si myslím, že toto není ani tak o úpravě zákona. Já si myslím, že odborná

komunita, respektive trh je schopen si vybrat rozhodce, kteří jsou schopní řízení vést efektivně, kvalitně přičemž jejich rozhodčí nálezy jsou respektovány, protože jsou kvalitní a náležitě odůvodněné, proto mají svoji autoritu. Toto se nedá řešit zákonnou úpravou. Já bych se do zákonné úpravy nepouštěl.

Vít Horáček: Já si myslím, že nejlepší jsou zákony, které není potřeba měnit. Jeden z nejlepších zákonů je zákon směnečný a zákon šekový z roku 1950, který dodnes funguje, a nikdo ho neměnil (až na malou výjimku). Kdežto zákon o rozhodčím řízení z roku 1994, který nikdo dlouho neměnil, pak byl kvůli spotřebitelským sporům a kvazi rozhodčím soudům změněn, a to bohužel k horšímu. Obecně lze říci, že zákon o rozhodčím řízení je kvalitní a není potřeba s ním nic dále dělat.

Úvaha na závěr... Kam by se mělo rozhodčí řízení v příštích deseti letech ubírat?

Martin Maisner: Nerad bych, aby to znělo jako zbožné přání, ale moje představa je, že by se drtivá většina komerčních sporů měla přesouvat do rozhodčí sféry. Znamenalo by to, že spory budou rozhodnuty dříve. V řadě případů dosáhnout smíru je jednodušší u rozhodčího soudu než u „kamenného“ státního soudu. Nebude to tak úplně jednoduché. Záleží to také na změně poměrů i „dole“, zda to veřejnost a soukromé subjekty obecně začnou brát vážně. A také shora, zda nám rozhodčí řízení neznehyní zásahy justice.

Robert Němec: Rehabilitace rozhodčího řízení v očích odborné právnické veřejnosti, tak aby advokáti mohli svým klientům s čistým svědomím doporučovat rozhodčí doložky, jakož to efektivní způsob řešení sporů. Na tom je určitě pořád poměrně dost práce. S tím souvisí i větší etika rozhodčího řízení, aby nebyly pochybnosti o nestrannosti rozhodců. Je třeba vysvětlit odborné i laické veřejnosti, že ačkoliv si strana zpravidla volí svého rozhodce, tento rozhodce není právním zástupcem strany ve sporu, ale musí být nestranný a nezávislý. Prostě zlepšení reputace rozhodčího řízení.

Vít Horáček: Aby si všichni uvědomili, že rozhodčí řízení je dost specifické a je takové, že musím znát pravidla. Pokud je neznám, nemůže to fungovat. Druhá poznámka je, že by měl přestat odpor státu a justice vůči rozhodčímu řízení. Poslední věc, a to si myslím, že je zásadní, strany by si měly uvědomit, co to rozhodčí řízení je, a podle toho reagovat. Nevybírám si rozhodce, že mu zaplatím a on rozhodne pro mě, ale vybírám si rozhodce podle toho, že je nezávislý a spor bere objektivně a je rychle a kvalitně rozhodnutý.

Robert Němec: Co se týče nezávislosti rozhodců, tak je to vlastně i apel na rozhodce, aby používali mezinárodní standardy konfliktů zájmů při posuzování svojí nezávislosti, např. pravidla IBA. Samozřejmě, že pravidla IBA se nedají používat úplně slepě, protože jsou vytvořena pro mezinárodní právnickou komunitu, které je podstatně větší než komunita v ČR. Pravda je, že většina advokátů a rozhodců v Praze se zná a společensky se stýká, takže kdyby se ta pravidla aplikovala slepě, pak by nikdo nemohl přijmout jmenování rozhodcem. Nicméně pokud jde o ekonomickou nestrannost a nezávislost na stranách, pak je třeba pravidla aplikovat velmi přísně. Pokud existuje ekonomická vazba mezi rozhodcem a stranou sporu, která by mohla ohrozit jeho objektivitu, pak musí rozhodce svou nominaci odmítnout. To je otázka svědomí každého rozhodce. Raději být konzervativní a odmítnout nominaci, než zavdat příčinu ke zpochybnění rozhodčího nálezu. Každá pochybnost v tomto směru, zejména pokud je mediálně využita, ohrožuje důvěru veřejnosti v rozhodčí řízení.

Martin Maisner: Já nerad vznáším apel a zvedám prst, protože vím, že apely moc nepomůžou. Když říkám buďte konzervativní, tak bych byl rád, kdyby to skončilo pozitivně a ne tak, že, že kolegové budou konzervativní vždycky, když se bude dělat bagatelní spor a tvůrčí, když se bude jednat o spor s osmi nulami. Další věc je ta, že to nemohou vyřešit jen nějaké etické komise, a já to vidím na komunitě okolo sebe. Jsou lidé, od kterých bych už se nenechal zvolit ani jako předseda. Jsou lidé,

které bych nikde nikdy nedoporučil; jsou lidé, se kterými kdybych se tam nějakým způsobem otnul, tak je to buď nepříjemné, nebo rezignuji. To je ale v každém povolání. Tady to má možná o něco větší význam. Já jsem celkově optimistický. Naštěstí se tím zabývá čím dál více lidí, kteří to mají v hlavě srovnané a se kterými je radost zasednout k jednomu stolu.

Autor: Miroslav Chochola

Foto: Boris Stojanov

Rozhovor byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - září 2015.

EPRAVO.CZ Digital si můžete stáhnout ZDARMA na App Store a Google Play, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

Další články:

- [Půl roku po účinnosti novely stavebního zákona](#)
- [Rozhovor s Adamem Vojtěchem](#)
- [Video rozhovor s Danielou Kovářovou](#)
- [Video rozhovor s Martinem Maisnerem](#)
- [Video rozhovor s Monikou Novotnou](#)
- [Video rozhovor s Robertem Nerudou](#)
- [Video rozhovor s Michalem Vepřekem](#)
- [Video rozhovor s Robertem Němecem](#)
- [Video rozhovor s Michalem Hinkem](#)
- [Video rozhovor s Janem Pořízkem](#)
- [Video rozhovor s Martinem Nedelkou](#)